

Trafila sa slovenská súdna mapa do čierneho? Advokáti krútia hlavami

- editor007 | 18. března 2024

SLOVENSKO: Advokátskej komore sa podaril unikát. Zozbierala skúsenosti advokátov so súdnou mapou po ôsmich mesiacoch od jej spustenia. Výsledky porovnala s prieskumom očakávaní od súdnej reformy. Podarilo sa a triafa súdna mapa do čierneho? Je cesta k spravodlivosti rýchlejšia?

Osem mesiacov od zavedenia novej súdnej mapy má vyše 80 percent advokátov skúsenosť s horšou dostupnosťou súdov. Členovia advokátskej komory odporúčajú navýšiť personálne obsadenie súdov. Chýbajú nielen sudcovia, ale aj vyšší súdni úradníci a ďalších zamestnanci.

Naplnili sa ciele projektu, o ktorom koalícia v minulom volebnom období rozprávala mesiace? Treba pripomenúť, že súdna mapa sa prekresľovala doslova podľa želaní vtedajších koaličných poslancov.

Ministerka spravodlivosti Mária Kolíková (vtedy Za ľudí, dnes SaS) v parlamente doslova prosila poslancov, aby odsúhlasili vznik mestských súdov v Bratislave a Košiciach. O súdnej mape sa začalo debatovať na jeseň 2020, nakoniec ju v pozmenenej podobe poslanci Národnej rady schválili v apríli 2022 a do praxe sa dostala 1. júna 2023.

Slovenská advokátska komora sa v novembri 2020 spýtala svojich členov, čo vlastne od reformy súdnej mapy očakávajú. Aký bude podľa nich prístup k súdom, či budú mať ľudia prístup k advokátovi a naopak, či bude mať vplyv aj na advokátsku prax.

Vypadáva systém

Po ôsmich mesiacoch zavedenia súdnej mapy do praxe komora položila advokátom rovnaké otázky, len teraz chcela vedieť, ako sa očakávania naplnili a čo sa ukázalo v bežnom živote ako dobré či zlé rozhodnutie.

Približne polovica advokátov, ktorí sa do prieskumu zapojili, hodnotí elektronizáciu na súdoch za adekvátnu. No väčšina z nich ju hodnotí ako komplikovanú, softvérovo zastaranú, byrokratickú a časť poukazovala aj na časté technické problémy. Zjednodušene: advokáti elektronizáciu podporujú, ale v súčasnosti sa na ňu nemôžu spoľahnúť a stále musia fyzicky nahliadnuť do spisu.

Aká je dostupnosť súdov? Reforma niektoré súdy presťahovala a zväčšila ich obvody. Takmer 41 percent advokátov hovorí o bezproblémovej dostupnosti, ale vyše 59 percent má opačný názor.

Nová súdna mapa stojí na špecializácii sudcov. Aj to malo urýchliť jednotlivé súdne konania a rozhodovania súdov. Len niečo vyše tretiny opýtaných hodnotí, že kvalita rozhodnutí sa zvýšila, pätina vníma, že sa zrýchlili konania.

Kvalita? To je na pováženie...

Ciele reformy boli jasné: dostupnosť súdov, rýchlejšie rozhodnutia, kvalitnejšie rozhodnutia, transparentnosť a efektívnosť. V roku 2020 necelých 80 percent advokátov predpokladalo, že sa zhorší dostupnosť súdov, v súčasnosti takmer 84 percent hovorí, že súdna mapa znamená horšiu

dostupnosť. Pred štyrmi rokmi 60 percent opýtaných predpokladalo, že sa rozhodovanie nezrýchli. Dnes to z praxe potvrdzuje 80 percent z nich. Približne rovnaký pomer v neprospech súdnej mapy je aj odpovedí na otázku, či je rozhodovanie súdov kvalitnejšie.

Pri riešení obchodnoprávnej agendy členovia advokátskej komory poukazujú na predlžovanie konaní, chaos v sporovej agende, časový výpadok pri sťahovaní, stratené spisy, viac cestovania. Ale ocenili koncentráciu vecí na jednom súde v Bratislave, rovnomerné rozdeľovanie medzi obchodných sudcov.

Čo s korupciou?

Ako by sa mali popretŕhať nadštandardné alebo korupčné väzby v justícii, to bola ďalšia otvorená otázka v prieskume. Vyše 90 percent advokátov pred štyrmi rokmi odporúčalo väčší dôraz na sudcovskú etiku (teraz 87 percent), posilnenie transparentnosti (teraz 89,6 percenta). Zväčšovanie súdnych obvodov, ktoré mali podľa ministerského zdôvodnenia súdy očistiť, považuje za vhodný nástroj len 38 percent sudcov (v roku 2020 to bolo 32 percent).

Advokáti odporúčajú transparentný výber sudcov, časové obmedzenie funkcie, prípadne určenie vekovej hranice pre vstup do sudcovského stavu. Dôraz dávajú aj na efektívne vyšetrovanie prípadov korupcie a zásadný postih korupčného správania. Riešením môže byť aj posilnenie inštitútu námietky zaujatosti, kontrola zo strany verejnosti, či kontrola majetkových priznaní.

Špecializáciu sudcov v podstate víta vyše 70 percent advokátov (v roku 2020 to bolo vyše 85 percent) s tým, že to má vplyv na kvalitu rozhodovania. Pri odpovediach, čo by urýchlilo konania, advokáti najčastejšie uvádzali navýšenie počtu sudcov, vyšších súdnych úradníkov a ďalších zamestnancov. Druhou najčastejšou odpoveďou bola kvalita osôb na súde, ich odbornosť a špecializácia. Aj advokáti si myslia, že je potrebné posilniť materiálno-technickú vybavenosť súdov. Ale aj „stabilné pracovné prostredie (menej radikálnych reforiem, zníženie fluktuácie zamestnancov)“.

ZDROJ: Plus7dni